

Keskustan puoluevaltuuston syyskokous Porissa 22.-23.11.2014

Varapuheenjohtaja Anu Vehviläinen 22.11.2014

Suomen kuntoon laittaminen tarvitsee tuoretta otetta ja uudenlaisia toimintatapoja. Keskusta esittää, että tulevalla vaalikaudella Suomessa käynnistetään joukko alueellisia ja paikallisia kokeiluja, joiden avulla saadaan käytännön tietoa ja kokemusta siitä miten erilaiset uudistukset toimisivat käytännössä.

Kokeiluiksi tulisi ottaa sekä isompia, laajakantoisempia asioita kuin pienempiäkin ihmisten arkielämää helpottavia kokeiluja. Kokeilujen määrä ei ole itseisarvo, mutta niitä voisi olla kymmeniä. Kokeiluista osa voisi olla julkisen hallinnon kokeiluja ja lainsäädännön muuttamisen tähtääviä. Osa kokeilujen teemoista nousisi alhaalta ylöspäin ihmisten paikallisten tarpeiden ja näkemysten pohjalta.

Kokeileva Suomi -ajatuksen taustalla on, että olemme liian varovaisia viemään aloitteita ja ideoita käytäntöön. Suunnittelemme enemmän kuin teemme ja toteutamme. Monet hyvältä kuulostavat aloitteet tai uudistusehdotukset torjutaan usein välittömästi sanomalla, "ettei näin voida tehdä" tai "ettei se toimi käytännössä" tai "ei tuollaiseen ole rahaa".

Suomi on nyt niin vaikeassa tilanteessa, ettei meillä ole varaa suhtautua yliolkaisesti uudenlaisiin tapoihin ja käytäntöihin tehdä asioita toisin tai paremmin. Tarvitsemme asenne- ja rytmimuutoksen, jolla uudistetaan Suomea ja helpotetaan suomalaisten elämää. Tarvitsemme myös parempaa ja toimivampaa lainsäädäntöä sekä uusia tapoja edistää lakien onnistunutta toimeenpanoa.

Perinteisesti olemme tottuneet valmistelemaan valtakunnan tasolla asioita niin, että ensin on poliittinen päätös, jonka pohjalta virkamiehet tekevät lainsäädäntövalmistelua. Sen jälkeen eduskunta päättää ja sitten laki toimeenpannaan läpi Suomen. Kunnilla on tiettyyn rajaan saakka omaa harkintaa tehdä asioita alueillaan sen puitteissa mitä lait ja kuntien omat säädökset antavat myöten.

Mitä tavoitteita kokeiluilla tulisi olla? Kokeilujen tavoitteena voisi olla muun muassa:

- edistää yrittäjyyttä ja työllisyyttä
- parantaa kansalaisten palveluita ja vahvistaa toimeentuloa
- rakentaa siltaa sosiaaliturvan ja työssäkäynnin välille
- lisätä alueellista ja paikallista päätöksentekoa
- tukea maakuntien ja alueiden voimavarojen parempaa hyödyntämistä
- helpottaa normien ja byrokratian purkamista
- lisätä ihmisten osallisuutta lähiyhteisöissään ja paikallisella tasolla
- syventää julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuutta

Keskusta toivoo, että myös muut puolueet haluavat olla tekemässä Suomesta kokeilevaa yhteiskuntaa. Toivomme, että tulevina kuukausina voimme sekä valtakunnan tasolla, alueilla ja kunnissa pohtia millaisia kokeiluja eri puolella Suomea olisi hyödyllistä laittaa liikkeelle.

Kokeilutoiminnan arvoa ei voi mitata vain syntyvissä tuloksissa, vaan myös itse kokeileminen on sekä prosessina että epäonnistumisen riskilläkin on arvokasta.

Tavoitteemme on, että seuraava hallitus päättäisi mistä asioista kokeiluja tehdään. Kokeilujen tulisi olla sellaisia, että ne tukevat hallitusohjelman tavoitteita. Keskustan tavoitteena on, että käynnistettävät kokeilut laitettaisiin liikkeelle rivakasti, joustavasti ja mahdollisimman kevyellä säädösvalmistelulla. Kokeilutoiminnan koordinaatio voisi olla valtioneuvoston kanslian yhteydessä.

Mitä ideoita keskustalla itsellään on kokeiltavaksi? Jo aiemmin syksyllä puheenjohtaja Sipilä esitti, että järjestettäisiin kokeilu perustulon toimivuudesta Suomessa.

Tässä muutaman muun kokeilun lyhyt kuvaus:

Järjestetään Lapissa aluehallintokokeilu, missä kootaan valtion aluehallintoa yhteen sekä selkeytetään työnjakoa valtion aluehallinnon ja kansanvaltaisen maakunnallisen toimijan välillä. Näin turvataan laajaa väestöpohjaa vaativien ylikunnallisten palvelujen –kuten ammatillinen 2.aste ja sote-tuotantotehtävät sekä vahvistetaan maakunnan omaa roolia alueensa elinkeinopoliittisena kehittäjänä ja maankäytön yhteen sovittajana Lapin erityisolosuhteissa.

Järjestetään kokeilu, jonka mukaisesti ansiosidonnaista päivärahaa saava työtön voisi määräaikaaisesti saada ansiosidonnaisen päivärahan yritystoiminnan starttirahana.

Toteutetaan uusi vapaakuntakokeilu. Kokeilukunnissa voitaisiin kokeilla esimerkiksi seuraavia asioita: 1) saada kokemusta siitä miten normitusta purkamalla ja väljentämällä parannetaan palveluita ja lisätään kuntalaisten hyvinvointia 2) miten kunnallisen, yksityisen ja kolmannen sektorin syvemmillä yhteistyöllä turvataan ja parannetaan kuntalaisten palveluita ja 3) millä keinoin kunta kykenee vahvistamaan kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä ja miten se voitaisiin huomioida valtionosuuksissa 4) uusien ylikunnallisten toimintamallien etsiminen

Yksityisen ylläpitäjän Lauttasaaren yhteiskoulun lukiossa toimii kansanvälisen liiketoiminnan linja. Lukio haluaa kehittää osaamistaan liiketoiminnan ja kansainvälisen liiketoiminnan opettamisessa ja tuottaa digitaalisen opetuskokonaisuuden hyödynnettäväksi laajemmin Suomen lukioihin. Toteutetaan kokeilu, missä Lauttasaaren lukio toimii veturina ja kokeiluun otetaan halukkaita lukioita eri puolilta Suomea.

Järjestetään kokeilu, jonka tavoitteena on saada käytännön kokemusta ja tietoa siitä, miten pelkkä ilmoitusmenettely vaikuttaisi ihmisten halukkuuteen muuttaa vapaa-ajanasuntonsa vakituiseksi asuinpaikakseen.

Toteutetaan ammatillisen koulutuksen järjestäjien kanssa kokeilu, jossa nuorten oppisopimus on koulutussopimus eikä työsopimusperusteinen sopimus. Tavoitteena on saada käytännön kokemusta siitä, että lisäisikö uusi malli oppisopimuskoulutusta koulutusmuotona.

Hyvät kuulijat,

Uteliaisuus ja luovuus ovat samasta puusta. Annetaan hyvien ideoiden ja käytäntöjen kiertää. Tartutaan päätöksentekijöinä ripeästi ehdotuksiin, joilla on mahdollisuus puuttua yhteiskunnan epäkohtiin, lisätä työtä, toimeliaisuutta ja yrittäjyyttä sekä parantaa kansalaisten hyvinvointia ja elinoloja.

Vältetään kyynisyyttä eikä ensimmäiseksi tyrmätä toisten kokeiluaihioita sanomalla ”ei käy”, ”vanha idea” tai ”kansalaisten yhdenvertaisuus estää”.

Päätöksentekijöiden ja virkamiesten tehtävä on palvella kansaa. Meidän ei tule etsiä perusteita järkevien asioiden jarruttamiseksi, vaan raivata esteitä hyvien asioiden edistämiseksi.